

Informacja o ustawie z dnia 17 kwietnia 2026 r. o zmianie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej oraz niektórych innych ustaw

W wyniku ewaluacji i monitorowania procesu wdrażania ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej po roku jej obowiązywania zdiagnozowano obszary wymagające dodatkowych regulacji, doprecyzowania albo uzupełnienia jej przepisów. Zmiany zawarte w ustawie stanowią realizację uwag i postulatów zgłaszanych w toku realizacji Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej przez wojewodów, jednostki samorządu terytorialnego i podmioty ochrony ludności. Do najważniejszych zmian wprowadzanych uchwaloną ustawą w ustawie o ochronie ludności i obronie cywilnej należy zaliczyć, w szczególności:

- 1) uzupełnienie katalogu podmiotów ochrony ludności o jednostki organizacyjne Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej (Jednocześnie z uwagi na to, że są to jednostki sił zbrojnych, zgodnie z postanowieniami prawa międzynarodowego, nie powinny one przekształcać się w obronę cywilną w czasie wojny. Stąd ustawa czyni odpowiednie zastrzeżenie, które uzupełniono również w odniesieniu do szpitali podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych);
- 2) doprecyzowanie, że szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej mogą być również prowadzone przez jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowane w ramach specjalistycznych usług wojskowych, o których mowa w art. 46 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny;
- 3) doprecyzowanie zasady zlecania zadań ochrony ludności podmiotom ochrony ludności przez wskazanie zakresu kontroli w odniesieniu do zadań zleconych podmiotom ochrony ludności i objęcie nim również podmiotów uznanych z mocy ustawy, które nie posiadają organu nadzorczego; Obecnie przepis art. 62 zmienianej ustawy dotyczy jedynie podmiotów wyznaczonych na podstawie porozumienia bądź decyzji;
- 4) wprowadzenie zasady, że do dotacji udzielanych podmiotom ochrony ludności, w zakresie sposobu zlecania zadań przez organy ochrony ludności, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie; Wyłączenie jest zasadne, gdyż beneficjenci dotacji z ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej nie występują w charakterze organizacji pożytku publicznego, ale jako podmioty ochrony ludności, chociaż niekiedy grupy te mogą się częściowo pokrywać. Mając jednak na uwadze zasady funkcjonowania

systemu ochrony ludności, którego podmioty ochrony ludności są częścią, nie można przyjąć, że realizują one zadania na zasadzie wolontariatu;

- 5) wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą w celu ochrony ludności przed zagrożeniami powstałymi w wyniku klęsk żywiołowych, zdarzeń o charakterze terrorystycznym lub działań wojennych wykorzystuje się również punkty schronienia, a także obowiązku udostępniania punktu schronienia w czasie ogłoszenia alarmu z jednoczesnym wprowadzeniem jego definicji, jako miejsca przydatnego do tymczasowego ukrycia ludzi, w obiektach budowlanych albo w innych miejscach, zapewniającego spełnienie podstawowej funkcji ochronnej przed nagłymi niebezpiecznymi zjawiskami pogodowymi oraz skutkami użycia konwencjonalnych środków rażenia; Zgodnie z ustawą punkty schronienia nie stanowią obiektów zbiorowej ochrony. Nie podlegają również wyznaczeniu w drodze władczego aktu administracyjnego względem właściciela obiektu budowlanego. Punkty schronienia przydatne do tymczasowego ukrycia ludności, zgodnie z ustawą, będzie identyfikował właściwy miejscowo komendant powiatowy (miejski) Państwowej Straży Pożarnej;
- 6) wprowadzenie wzorowanej na przepisach prawa budowlanego instytucji szczególnego rodzaju odstępstwa od obowiązku spełnienia wymogów dla organizacji miejsc doraźnego schronienia, w zakresie warunków technicznych, jeżeli proponowane rozwiązania zamienne zapewniają funkcje ochronne umożliwiające zorganizowanie miejsca doraźnego schronienia;
- 7) sprecyzowanie pojemności miejsc doraźnego schronienia, które musi być zapewnione w kondygnacjach podziemnych w budynkach użyteczności publicznej lub budynkach mieszkalnych wielorodzinnych oraz garażach podziemnych, jeżeli nie przewidziano w nich budowli ochronnej;
- 8) sprecyzowanie zakresu podmiotowego możliwości zlecania zadań związanych z organizacją, budową, utrzymaniem i modernizacją Systemu Bezpiecznej Łączności Państwowej (SBŁP) oraz wprowadzenie zasady, że koszty realizacji zadania operatora SBŁP, związane z organizacją, budową, utrzymaniem i modernizacją SBŁP, zleconego przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych podległym lub nadzorowanym organom i jednostkom organizacyjnym, są finansowane z części budżetowej, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych;
- 9) uporządkowanie zasad określania składu osobowego krajowej rezerwy obrony cywilnej oraz wewnętrznej struktury Ewidencji Obrony Cywilnej;

- 10) wprowadzenie obowiązku przyjęcia karty przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej przez osobę, której nadano przydział mobilizacyjny obrony cywilnej, a także obowiązku stawiennictwa osoby wezwanej do służby w obronie cywilnej wzorowanym na analogicznych przepisach dotyczących służby wojskowej;
- 11) wprowadzenie regulacji, w myśl której organy ochrony ludności i obrony cywilnej mogą nabywać na potrzeby urzędu obsługującego organ ochrony ludności i obrony cywilnej lub dla realizującego działania ratownicze podmiotu obrony cywilnej kamizelki kuloodporne i odłamkoodporne, ochraniacze twarzy, kończyn i innych części ciała, płyty pancerne, hełmy wojskowe i policyjne oraz sprzęt do wykrywania i rozpoznawania skażeń promieniotwórczych, biologicznych i chemicznych;
- 12) sprecyzowanie przykładowego katalogu zadań o charakterze obronnym, na które mogą być przeznaczone środki finansowe przez dodanie do katalogu zakupu pojazdów, urządzeń, sprzętu i wyposażenia rozpoznania zagrożeń, poszukiwawczo-ratowniczego i ratowniczo-gaśniczego, a także budowę podziemnej, ochronnej infrastruktury medyczno-technicznej na potrzeby leczenia internistycznego, chirurgicznego, intensywnej terapii, leczenia oparzeń wraz z oddziałami łóżkowymi;
- 13) wprowadzenie możliwości dokonywania przeniesień wydatków przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, na zgodne wnioski właściwych dysponentów części budżetowych zaakceptowane przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz Ministra Obrony Narodowej, między częściami budżetu państwa w celu pełnej realizacji zadań wynikających z ustawy, z uwzględnieniem Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej, z wyłączeniem środków zaangażowanych przez dysponentów w ramach tego Programu;
- 14) uporządkowanie regulacji dotyczących Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej, uwzględniających doświadczenia w procedowaniu oraz realizacji Programu w 2025 r., w tym zmiana perspektywy czasowej Programu z 4 na 5 lat;
- 15) doprecyzowanie przepisów związanych z realizacją zadań ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym w zakresie wyjątków od stosowania do tych inwestycji przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych.

W ustawie przewidziano również zmianę przepisów pragmatyk służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych lub przez niego nadzorowanych polegającą na wskazaniu, że należności funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej oraz Służby Ochrony Państwa oddelegowanych do wykonywania zadań służbowych w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw wewnętrznych albo w jednostce

podległej lub nadzorowanej przez tego ministra, wypłaca jednostka organizacyjna, w której funkcjonariusz pełnił służbę bezpośrednio przed oddelegowaniem.

Ustawa zawiera również stosowne przepisy przejściowe i dostosowujące.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia z wyjątkami określonymi w ustawie.